

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 863/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

7/2010. (I. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos panaszos**¹ 2009. október 20-án előterjesztett **panaszát** a 2010. január 6-án – dr. Kaltenbach Jenő elnök, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a Testület ügyfélszolgálati irodáján személyes megjelenése alkalmával nyújtott be panaszt a vele szemben 2009. szeptember 18-án foganatosított rendőri intézkedések miatt, és kérte ügyének vizsgálatát.

I.

A panaszos a Testület ügyfélszolgálati irodáján személyesen jelent meg, és az alábbiakat adta elő. Ellene tartás elmulasztásának vétsége miatt büntetőeljárás van folyamatban, mert gyermektartásdíj fizetési kötelezettségében elmaradás történt.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2009. szeptember 18-án hajnali 2 óra körüli időben kb. öt, civil ruhás rendőr jelent meg a panaszos lakásán. A panaszos élettársa ajtót nyitott, akit az alakosságok mellőzésével félrelökték, és a panaszost keresték, akivel azután csak annyit közöltek, hogy „öltözködjön”. A panaszossal sem közölték nevüket, beosztásukat, azonosító számukat, sem pedig az intézkedés okát. Három rendőr megfogta a panaszost és kezeit hátra bilincselte. A bilincselés következtében a panaszosnak hámsérülése keletkezett. Ezen megalázó kényszerítő eszköz alkalmazásnak az élettársa és az időközben felébredő három és fél éves gyermeke is szemtanúja volt. A gyermek a félelemtől bepisilt.

A panaszost a bilincselését követően nem engedték felöltözni, utóbb az élettársa tett a vállára egy pulóvert. A rendőrségi gépkocsiba a panaszos önkéntesen ment. Ezt követően, ahogy beült a gépkocsiba, az egyik intézkedő rendőr agresszívan rávágta az ajtót. A panaszost a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságra szállították.

A rendőrség épületében elvették cipőfüzőjét, majd a fogdába vitték, ahol kb. 6 órán keresztül tartották fogva. Ezen idő alatt semmilyen cselekményt nem foganatosítottak a panaszossal szemben. Megkérdezték a panaszostól, kíván-e panasszal élni. A panaszos igenlő választ adott. Az előállító helyiségben tartózkodó panaszost az előállító rendőrök egyike – a panaszos szerint egy akciócsoportos –, erre azt mondta fenyegetően a panaszosnak, hogy „vigyázzon, nehogy fordítva süljön el a dolog”. A panaszos azt válaszolta, hogy azok után, ahogyan a gyermeke előtt vele bántak, őt nem érdekli, mi fog történni a panasz miatt. Végül azonban nem élt panasszal, mert azt mondták neki, hogy akkor az még további időt vesz igénybe.

A panaszostól nem kérdezték meg, mikor étkezett utoljára, neki enni nem adtak. Ivási lehetőség az ivókútnál a fogdában volt. Mosdóba kétszer szeretett volna elmenni a panaszos. Első alkalommal kiengedték, második alkalommal azonban nem, így a szükségletét a mosdókagylónál tudta elvégezni. Panaszkodott a panaszos arra is, hogy nincs megfelelő levegő benn, arra azonban nem reagáltak semmit sem.

Reggel nyolc óra után a panaszost átszállították a bíróságra, ahol a folyosón kb. másfél órán keresztül várakozott két rendőr felügyelete mellett. A bíróságra „pórázon” vitték be. A rendőrök itteni viselkedését a panaszos nem panaszolta. Kérte az őt kísérőktől, hogy lazítsanak a bilincsen, amely kérésnek a rendőrök eleget tettek.

A panaszosnál pénz, telefon és iratok nem voltak, ennek ellenére a rendőrök ott hagyták a bíróság épületében. A panaszos maga tudott csak haza menni a bíróságról lakóhelyére, családját nem tudta értesíteni.

II.

A Testület az ügy érdemi kivizsgálása érdekében felvilágosítást kért a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságtól annak tekintetében, hogy kik foganatosították a

panaszossal szembeni rendőri intézkedést, illetve, hogy a panaszolt intézkedésekkel összefüggésben milyen rendőrségi dokumentumok keletkeztek.

A BRFK Hivatala megküldte a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levelét, továbbá – az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül – az alábbi dokumentumokat bocsátotta a Testület rendelkezésére:

- a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály vezetőjének 2009. október 25-én kelt tájékoztató levelét,
- BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály II. Műveleti Alosztály 2009. szeptember 18-án készült jelentését az elfogás végrehajtásáról, illetve az ahhoz kapcsolódó, a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság r. alezredes ügyeletes tisztje által készített parancsnoki véleményt és kivizsgálást,
- BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály II. Műveleti Alosztály vezetőjének 2009. október 22-én készített parancsnoki kivizsgálásról szóló jelentését,
- a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást,
- a fogdakönyvnek a panaszosra vonatkozó oldalát,
- a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztálya 2009. szeptember 18-án kelt határozatát a panaszos őrizetbe vételének elrendeléséről,
- a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztálya 2009. szeptember 18-án kelt átkísérési utasítását,
- a letéti tárgyakról szóló, 2009. szeptember 18-án kelt jegyzőkönyvet,
- a panaszossal szemben intézkedő rendőrök közül a BRFK Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály II. Műveleti Alosztályának r. hadnagy és r. őrmester beosztottja által 2009. december 1-jén készített jelentés-kiegészítését.

A rendőrségi dokumentumokból megállapítható, hogy a panaszossal szemben a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály II. Műveleti Alosztályának öt beosztottja: egy r. őrnagy, egy r. főtörzsőrmester, egy r. törzsőrmester, egy r. hadnagy és egy r. őrmester intézkedett.

A felsorolt dokumentumok – a panaszban írtakhoz képest – az alábbi eltéréseket tartalmazzák.

1) Az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztály II. Műveleti Alosztályának négy beosztottja 2009. szeptember 18-án célkörözési tevékenységet láttak el, melynek során megjelentek a panaszos lakásában, mivel információjuk volt arról, hogy ott tartózkodik a panaszos, aki ellen a bíróság 2009. szeptember 12-én X. számon elfogatóparancsot bocsátott ki tartás elmulasztása vétségének elkövetése miatt.

A rendőrök kopogtatására az ajtót a panaszos élettársa nyitotta ki, aki kérdésekre közölte, hogy a keresett személy nem lakik ott, majd megkísérelte a bejárati ajtót becsukni és szólt, hogy menjenek onnan. Mivel a ház előtt parkolt a panaszos által használt személygépkocsi, a rendőrök számára egyértelmű volt, hogy a panaszos benn

tartózkodik, ezért a bejárati ajtó becsukását megakadályozták oly módon, hogy a r. őrnagy a lábát az ajtófélfára és az ajtó közé tette. Ezzel egy időben a szobából kilépve a bejárati ajtónál megjelent a panaszos, akit a rendőrök igazolásra szólítottak fel. A panaszos a felszólításnak nem tudott eleget tenni, mivel semmilyen igazolványt nem adott át. A panaszos azonban az adatait bemondta, amelyek megegyeztek a keresett személy adataival, továbbá a központi személynyilvántartásból kinyomtatott fénykép alapján is felismerték őt a rendőrök. Ezt követően a rendőrök közölték a panaszossal a körözés tényét, amelyre a panaszos azt válaszolta, hogy körözést visszavonó igazolással nem rendelkezik, de a rendőröknek nem ezzel kellene foglalkozniuk, mert „ő nem bűnöző, de mostantól azzá fog válni”.

A rendőrök közölték a panaszossal, hogy mivel nem rendelkezik körözést visszavonó igazolással, ezért előállítják a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságra. A panaszos azt mondta, hogy nem megy sehova, ezért a rendőrök „a törvény nevében!” szavak előrebocsátásával közölték, hogy az intézkedésnek való ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszert fognak alkalmazni.

A jelentés szerint ekkor a panaszos és élettársa kiabálni kezdtek a rendőrökkel, a panaszos továbbra sem akart velük menni, ezért kezeit megfogva és hátsó helyzetbe helyezve testi kényszert, azt követően pedig bilincset alkalmaztak. A panaszos élettársa közölte, hogy az intézkedés miatt panasszal fog élni. A panaszos pedig azt közölte, hogy az intézkedés ellen azért fog panasszal élni, mert a rendőrségnek nem éjszaka kellene tartás elmulasztása miatt körözött személyeket a saját lakásukból a gyermekük mellől kirángatni.

A rendőrök a panaszost elfogták és a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságra előállították, 2 óra 40 perckor az ügyeletes tisztnak – további intézkedés végett – sérülésmentesen átadták. A jelentés szerint a panaszos az intézkedés ellen nem élt panasszal a rendőrkapitányságon. Az intézkedő rendőrök a központjuktól az elfogás helyszínére 12 km-t, onnan a rendőrkapitányságra pedig 2 km-t tettek meg, és összesen öt rendőr vett részt az intézkedésben.

A rendőri jelentés szerint a rendőrök a panaszost a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták. A Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján – aki ellen elfogatóparancsot adtak ki – elfogás alkalmazására került sor.

A panaszossal szemben továbbá az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés j) pontja alapján – törvényben meghatározott egyéb okból – magánlakásban intézkedtek, amelynek során vele szemben kényszerítő eszközöket alkalmaztak: az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontja alapján [szökés megakadályozása és ellenszegülés megtörésére érdekében] bilincset. Ez utóbbi 2 óra 25 perctől 2 óra 40 percig tartott, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-ának (4) bekezdés b) pontja

alapján a kezek hátra bilincselésével. A bilincseléssel a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

A jelentés szerint a panaszos hozzátartozója, illetve képviselője kiértesítését – az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján – nem kérte, ugyanakkor az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót, és az előállító helyiségben történő elhelyezésével kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta. Az előállítás idejéről szóló igazolás később került kiadásra.

2) Az elfogás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az igazoltatás, az átvizsgálás és a panaszos elfogása jogszerű és szakszerű; a kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) A panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés kivizsgálásáról szóló parancsnoki jelentés szerint a parancsnok meghallgatta az intézkedő rendőröket az intézkedéssel összefüggésben. A parancsnoki jelentés a rendőri jelentésben [állásfoglalás II. 1) pontja] írtakhoz képest további kiegészítéseket tartalmaz.

Az elfogatóparancs alapján körözött panaszos tartózkodási helyének bejárati ajtaját az élettárs csak többszöri kopogtatásra nyitotta ki. A rendőrök a nyakukban viselték rendőrigazolványukat, udvarias hangnemben közölték egyrészt, hogy a rendőrségtől a BRFK Akció Osztályáról érkeztek, másrészt pedig, hogy keresik a körözött személyt. A panaszos élettársa közölte, hogy a keresett személy nem lakik ott, majd hirtelen megpróbálta az ajtót becsukni és közben azt mondta, hogy menjenek onnan a rendőrök. Miközben az élettárs megpróbálta becsukni a bejárati ajtót, a rendőrök meglátták a leghátsó szobában a keresett személyt, ezért a r. őrnagy lábának az ajtófélfára és az ajtó közé tételével és kéznyomással megakadályozta az ajtó becsukását. Az alosztályvezető parancsnok véleménye szerint a panaszos azon állítása, miszerint az élettársát „az alakiságok mellőzésével félrelökték”, megalapozatlan, mivel az említett ajtóra kifejtett erő tevődött át az azt belülről tartó élettársra. A kivizsgálás szerint a Szolgálati Szabályzat egyébiránt lehetőséget biztosít arra, hogy az alakiságokat mellőzzék, „tekintettel arra, hogy meglátták a nyitott ajtón keresztül a körözött személyt, úgy ítélték meg, hogy a késelem a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, ezért megkezdték a magánlakásba történő bejutást” a leírt módon.

A panaszost a helyszínen igazolásra szólították fel, aminek nem tudott eleget tenni, mert önmagát semmilyen igazolvánnyal nem tudta igazolni. Az adategyeztetést követően a rendőrök közölték a panaszossal, hogy tartás elmulasztása miatt elfogatóparancs hatálya alatt áll és ezért előállításra fog kerülni a kerületi rendőrkapitányságra. A panaszos ekkor azt mondta, hogy nem vele kellene foglalkozni, hanem a bűnözőkkel, és hogy ettől kezdve bűnözővé fog válni és nem hajlandó a rendőrökkel menni. A panaszos magatartása agresszív vá vált, így a rendőrök az esetleges támadásától tartottak, ezért kezeit megfogva és hátsó helyzetbe helyezve testi kényszert, majd bilincset alkalmaztak.

A panaszos élettársa ezt látva közölte, hogy az intézkedést meg fogja panaszolni. A panaszos pedig azt mondta, hogy azért fog panaszt tenni az intézkedés ellen, mert a rendőrségnek nem éjszaka kellene a tartás elmulasztása miatt körözött személyeket a lakásukból, a gyermekük mellől kirángatni.

A panaszost a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságra előállították, ahol a r. alezredes ügyeletes tisztnek átadták. A panaszos az ügyeletes tisztnek azt sérelmezte, hogy miért hajnalban állították elő.

A parancsnok az intézkedő rendőrök szolgálati fellépésével kapcsolatban megjegyezte, hogy személyes ellenőrzései során többször tapasztalta, hogy célkörözési tevékenységük végrehajtása során minden esetben udvarias hangnemben közlik nevüket, szolgálati helyüket, jövetelük célját és szolgálati igazolványukat jól látható helyen, a nyakukban viselik.

A parancsnok szerint a panaszos azon állítása, hogy a bilincselés során hámsérülést szenvedett, nem felel meg a valóságnak, mivel a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságra sérülésmentesen került átadásra az ügyeletes tisztnek.

A jelentés szerint továbbá a magánlakásban történt intézkedés – a jelentésben írt Rtv. 39. §-ának j) pontja [„ha az előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból”] mellett – a b) pont alapján [„bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából”] is jogszerűen történt. A kényszerítő eszközök alkalmazását a parancsnok a Szolgálati Szabályzat 57. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel kivizsgálta, és megállapította, hogy az Rtv. 47. §-a alapján alkalmazott testi kényszer és az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján a bilincs alkalmazása jog- és szakszerű, valamint az Rtv. 15. §-a alapján arányos volt.

Az a tény, hogy a panaszos gyermeke bepisilt, a rendőrök elmondása szerint feltehetően azért következett be, mert az előállítás során a panaszos élettársa – a rendőrök többszöri figyelmeztetése ellenére – hangosan kiabált és a gyermek sírva ébredt fel.

A panaszos az intézkedés során nadrágot és cipőt vett fel, felsőruházatként pólót viselt. Az élettársa pulóvert terített a vállára. Azt a panaszosi állítást, hogy nem engedték felöltözni a rendőrök, a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletes tisztje is egyértelműen cáfolni tudja, tekintettel arra, hogy teljes ruházatban került az elfogott személy előállításra.

A rendőrök meghallgatása során a r. törzsőrmester és a r. őrmester elmondta, hogy ők kísérték a panaszost az előállító helyiségig, de olyan jellegű kijelentést, miszerint „vigyázzon, nehogy fordítva süljön el a dolog” nem tettek és tudomásuk szerint a kerületi rendőrök sem tettek hasonlókat.

A parancsnok jelentésében végül megjegyezte, hogy munkatársai mindannyian több éve teljesítenek szolgálatot és súlyosabb bűncselekmény elkövetőinek elfogása során is higgadt magatartást tanúsítanak.

Azt, hogy két egységgel és öt fővel hajtották végre az elfogást, az a tény támasztotta alá, miszerint a panaszos korábban már garázdaság miatt szerepelt a „netzsaru” számítógépes rendszerben. Esetleges támadó jellegű fellépése, illetve az első emeleti lakás indokolta a nagyobb rendőri jelenlétet. Az alosztályvezető parancsnok megállapítása szerint a rendőrök intézkedése jog- és szakszerű, valamint arányos volt.

4) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Akció Osztálya vezetőjének tájékoztató levele szerint a rendőri jelentésből és a parancsnoki kivizsgálásból megállapította, hogy az intézkedés jog- és szakszerű, az elérni kívánt céllal arányos volt.

5) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök által írt jelentés-kiegészítések az előzőekben foglaltakhoz képest az alábbi többletinformációkat tartalmazzák.

A rendőrök célkörözési tevékenységük során adatgyűjtés céljából megjelentek a panaszos korábbi lakókörnyezeteiben, annak során olyan információ jutott birtokukba, hogy a panaszos magatartása gyakran volt agresszív, illetve kötekedő. A panaszos ellen garázda magatartás miatt is eljárás folyt.

A rendőrök megállapították, hogy a panaszos be nem jelentett és hatóság előtt nem ismert címén tartózkodik, egy másik egységgel közösen jelentek meg a helyszínen, és náluk volt a panaszos személyi igazolvány törzslapjáról kinyomtatott fényképe.

A ház előtt helyezkedett el a r. hadnagy és a r. törzsőrmester, mivel a lakás ablakához közel volt egy fa, amire átmászva a keresett személy könnyedén ki tudta volna vonni magát az intézkedés alól. A lakásnál a három másik rendőr jelent meg. A ház bejárati kapuját és a lépcsőház bejárati ajtaját nyitva hagyták a könnyebb közlekedés végett.

A jelentés-kiegészítések a lakásba bejutást és a lakásban történeteket a fentebb részletezettekkel [állásfoglalás II. 1) és 3) pontja] megegyezően tartalmazzák.

A szolgálati fellépés módjával és a tanúsított hangnemmel kapcsolatban a jelentés-kiegészítések az alábbiakat rögzítik. A szolgálati fellépés módja megszokott formában történik minden esetben, így a panaszolt esetben is. A rendőrök közölték a lakásnál rendőri mivoltukat, amit rendőri szolgálati igazolvány vagy szolgálati jelvény felmutatásával erősítettek meg. Először a panaszos élettársával közölték érkezésük okát, aki azonban magatartásával meg akarta akadályozni az intézkedés lefolytatását, letagadta a panaszos ott tartózkodását. Ezt követően a panaszossal is közölték az intézkedés okát, aki erre csak verbálisan agresszívvá vált, illetve passzív ellenállás tanúsított. Az intézkedés megkezdésétől a befejezéséig végig normális hangnemben beszéltek a rendőrök mind a panaszossal, mind pedig az élettársával. A r. hadnagy

ezzel összefüggésben megjegyezte azt is, hogy amennyiben a kollegái kiabáltak volna, akkor több lakó is felébredt volna, ami azonban nem történt meg.

Az elfogott panaszost felszólították, hogy öltözzön fel, aminek részben eleget tett, a kabátját azonban már nem volt hajlandó felvenni.

A kényszerítő eszközök alkalmazása tekintetében a jelentés-kiegészítésekben az szerepel, hogy a panaszos – felöltözését követően – vonakodott magát az intézkedésnek alávetni, nem akart a rendőrségre bemenni, aminek hangot is adott. Ezért vele szemben testi kényszert alkalmaztak, melynek során kezét a r. őrnagy és a r. őrmester hátrafeszítette. Azt követően pedig a r. főtörzsőrmester – a további ellenszegülés megtörésére és a szökés megakadályozása érdekében – bilincset alkalmazott. A bilincs alkalmazása tekintetében megjegyezték, hogy az a körözés alatt álló személlyel szemben kötelező és indokolt, különösen az agresszív magatartást tanúsító személyekkel szemben. Jelen esetben a panaszos agresszív magatartása is indokolta a kényszerítő eszköz használatát.

A jogorvoslati jogról történő kioktatással kapcsolatban a r. őrmester és a r. hadnagy előadták, hogy minden esetben az előállítás helye szerint illetékes parancsnok (ügyeletes tiszt) meghallgatja az előállított személyt, megtekinti az esetleges keletkezett sérüléseket, valamint átadja számára az előállítóba elhelyezésével kapcsolatban szükséges nyomtatványokat, melyen az előállított személyek tájékoztatást kapnak jogaikról, kötelezettségeikről, valamint a jogorvoslati lehetőségekről. Ezt minden esetben az előállított személyek aláírásukkal igazolva tudomásul veszik. Így történt ez a panaszolt esetben is, tehát a panaszost a jogairól, az intézkedés elleni panasztétel lehetőségéről tájékoztatták, ő azt tudomásul vette, a tájékoztatót aláírta, panasszal nem élt az intézkedés ellen. A fogdába az előállított személyt a szolgálatos fogdás fogadta be, a befogadásnál a r. őrmester is jelen volt. A panaszoson sérülés nem volt látható, azt az ügyeletes tiszt, valamint a fogdába beosztott rendőr is alátámasztotta.

6) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás – és a fogdakönyvi bejegyzés – szerint a panaszos előállítása az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése alapján 2009. szeptember 18-án 2 óra 45 perctől 8 óra 15 percig tartott. Az előállítása ideje alatt a panaszosnak sérülése és panasza nem keletkezett. Az igazolás egy példányát a panaszos átvette, amit aláírásával tanúsított.

7) Az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat szerint a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készletlét Alosztályának vezetője a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 127. §-ának (1) bekezdése alapján – a Be. 73. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel – elrendelte a panaszos őrizetbe vételét, amelynek kezdő időpontja 2009. szeptember 18-án 2 óra 20 perc, és amelynek ideje legkésőbb szeptember 21-én 2 óra 20 perckor jár le.

A Be. 73. §-ának (3) bekezdése értelmében az elfogatóparancs alapján körözött és elfogott személyt 72 órán belül az elfogását elrendelő bíróság elé kell állítani. A Be. 128. §-ának (1) bekezdése alapján továbbá a panaszos mint terhelt őrizetbe vételének elrendeléséről és a fogvatartás helyéről a panaszos élettársát értesíteni kellett. A kiértesítés mobiltelefonon 5 óra 50 perckor megtörtént.

A kényszerintézkedést elrendelő határozat indokolása szerint a panaszos ellen a bíróság elfogatóparancsot bocsátott ki tartás elmulasztása miatt.

A határozat tartalmazza a panaszosnak mint terheltnek az arra vonatkozó nyilatkozatát is, hogy a határozatot vele szóban közölték és annak egy példányát átvette, az ellen panasszal nem élt. A panaszos a fentieket aláírásával tanúsította.

8) Az átkísérési utasítás szerint a r. alezredes ügyeletes tiszt utasította az Őr-járőr Szolgálat parancsnokát, hogy az őrizetbe vett panaszost kísértesse át a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányságra a bíróságra.

A kísérés módjára vonatkozó utasítás: rendes, a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó utasítás: vezető szár, bilincs.

A bíróságon a panaszost panasz- és sérülésmentesen átvették.

9) A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszos az 1. sz. előállító helyiségben került elhelyezésre. A Rendőrkapitányságon két előállító helyiség van, mindkettőben ivókút található. A befogadó helyiségből nyílik az illemhelyiség. Tisztálkodásra a kézmosáson kívül nincs lehetőség.

A kapitányságvezető tájékoztatást adott továbbá arról, hogy a panaszos fogvatartásának ideje alatt élelmet nem kapott.

III.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogyanatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok egybevetésével megállapítható, hogy a panaszossal szemben egy folyamatban levő büntetőeljárás során a Be. hatálya alá tartozó eljárási cselekményeket – ismeretlen helyen tartózkodó személy felkutatása elfogatóparancs alapján, őrizetbe vétel, hatóság elé állítás – foganatosítottak.

Az őrizetbe vétel elrendeléséről szóló határozat szerint az őrizetbe vétel kezdő időpontja 2009. szeptember 18-án 2 óra 20 perc. A határozat dátumozásának pontatlansága – az elrendelés időpontjaként csak a hónap és nap került feltüntetésre, az óra és perc nem – miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy valamennyi, az őrizetbe vétel ideje alatt foganatosított és a panaszos által sérelmezett rendőri intézkedést érdemben vizsgálja.

IV.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőrök szolgálati fellépését és annak körülményeit a magánlakásban, a panaszos elfogásának és előállításának jogszerűségét és indokoltságát, valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségét, indokoltságát és arányosságát, valamint a tanúsított hangnemet.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszos személyes szabadsághoz való jogát, az emberi méltósághoz és az annak részét képező személyi integritáshoz való jogát, a magánlakás sérthetlenségéhez és a tisztességes eljáráshoz való jogát, a jogorvoslathoz és a testi épséghez való jogát, a magán- és családi élete tiszteletben tartásához való jogát; továbbá az embertelen, megalázó bánásmód alkotmányi tilalmát az alább írtaknak megfelelően.

1) A panaszbeadvány szerint a panaszos élettársát a rendőrök az alakiságok mellőzésével félrelökve mentek be a lakásba, és a panaszost keresték, intézkedésük indokát vele és a később megtalált panaszossal nem közölték.

Az Rtv. 39. §-a tartalmazza a magánlakásban való intézkedésre vonatkozó szabályozást. Ennek (1) bekezdése tartalmazza azokat az eseteket, amikor a rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül is beléphet, illetve behatolhat.

Az elfogásról szóló jelentés az intézkedés okaként csupán az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés j) pontját – az előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges – tüntette fel. A Testület megállapította ugyanakkor, hogy – amint a parancsnoki kivizsgálásban is szerepelt – az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés b) pontjának második fordulata alapján [a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása céljából] is jogszerűen történt. A panaszossal ellen ugyanis tartás elmulasztásának vétsége miatt büntetőeljárás folyik, amelynek során elfogatóparancsot bocsátottak ki vele szemben, amelynek hatályosulását külön jogszabályok biztosítják [így a Be. 73. §-a; a Rendőrség és a Határőrség körözési tevékenységéről, a körözés során alkalmazható intézkedések végrehajtásáról, valamint a körözött személyek, tárgyak tartózkodási, illetve megtalálási helyének, illetőleg a személyek és holttestek személyazonosságának megállapítása esetén követendő eljárásról szóló 20/2001. (X. 11.) BM rendelet; a személy- és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. törvény].

A jogszerű intézkedés korlátozta a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 59. §-ának (1) bekezdésében biztosított magánlakás sérthetetlenségéhez való jogát, azonban a korlátozás jogszerűen történt.

A rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket az Rtv. 20. §-a tartalmazza. A szabályozásnak az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint pedig a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Ugyancsak köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

A Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi a szolgálati fellépés módját. A 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek az elemi szintű formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapjog.

Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentésben az alakiságok megtartására vonatkozóan adat nem található, abban csupán az szerepel, hogy a panaszossal a körözés tényét – valamint a kényszerítő eszközök alkalmazása előtt „a törvény nevében!” szavak előre bocsátásával történő figyelmeztetést – közölték. A rendőrök meghallgatása alapján készült parancsnoki kivizsgálás szerint – amikor meglátták a nyitott ajtón keresztül a panaszost, úgy ítélték meg, hogy a késedelem a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, ezért megkezdték a magánlakásba történő bejutást – az alakiságok mellőzésére lehetőségük volt a rendőröknek a Szolgálati Szabályzat idézett 4. §-ában foglalt törvényi felhatalmazás alapján. Az utóbb készült jelentések szerint ezzel szemben a rendőrök szolgálati fellépése a megszokott módon történt (közölték rendőri mivoltukat, rendőri szolgálati igazolványt, illetve jelvényt mutattak fel, és közölték az intézkedés okát).

A Testület – a rendőrségi dokumentumokban foglaltak ellentmondásosságára tekintettel – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a szolgálati fellépés jogszerűsége tekintetében. Jelen panaszügyben a parancsnoki kivizsgálásból és a kiegészítő jelentésekből kitűnően lehetett olyan körülmény, ami a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna. Ezáltal elegendő lett volna az intézkedés befejezését követően megtenni az azonosításra szolgáló lépéseket, illetve tájékoztatni a panaszost a panasz lehetőségéről.

A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (8) bekezdése szerint a rendőri intézkedés eredményességét a meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti. Az egyidejűleg készült jelentés ugyanakkor nem tartalmaz utalást ilyen körülményre.

A Testület a bizonyítékok egybevetése alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a szolgálati fellépés módjának jogszerűsége kérdésében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

A panasz azon része tekintetében, hogy a rendőrök a panaszos élettársát félrelökték, a Testület ugyanakkor elfogadta azt – a parancsnoki kivizsgálásról készült jelentésben szereplő – indokot, hogy az említett ajtóra kifejtett erő tevődött át az élettársra, aki ettől úgy érezte, hogy meglökték.

2) A panaszos a bilincseléssel összefüggésben sérelmezte, hogy annak következtében hámsérülése keletkezett, illetve, hogy kiskorú gyermeke is szemtanúja volt a panaszos megbilincselésének, aki a félelemtől bepisilt.

a) A panaszossal szembeni testi kényszer és bilincs alkalmazásának jogszerűsége, szükségessége és arányossága tekintetében a Testület az alábbi megállapításokat tette.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – az intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy mit kell a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek tekinteni: azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson. A Szolgálati Szabályzat 59. §-ának (1) bekezdése értelmében továbbá testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszos passzív ellenállást tanúsított és „verbálisan volt agresszív”, a felöltözését követően vonakodott magát az intézkedésnek alávetni, nem akart a rendőrségre bemenni, aminek hangot is adott. Ezen körülményekkel indokolták a panaszossal szemben a testi kényszer alkalmazását.

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése továbbá – a kényszerítő eszközök közös szabályai között – a garanciális jellegű követelményként írja elő, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. Jelen panaszügyben a rendőrségi iratok alapján az előzetes figyelmeztetés megtörtént.

A testi kényszer – kar hátra feszítése – alkalmazása a fenti tények alapján indokoltnak és jogszerűnek tekinthető.

Az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elvei között kerül rögzítésre az arányosság követelménye (15. §) és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elveiről szóló rendelkezés (16. §). Az Rtv. 15. §-a értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-a pedig kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Jelen ügyben a Testület álláspontja szerint – a fenti adatok alapján – arányosnak tekinthető az, hogy a panaszossal szemben testi kényszert alkalmaztak.

A Testület megállapítása szerint a testi kényszer alkalmazására jogszerűen, indokoltan és az arányosság elvének megtartásával került sor. Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

Jelen esetben az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontját jelölték meg a bilincselés okaként.

A rendőrségi iratokban szereplő körülményeket – a panaszossal szemben elfogatóparancs kiadását, azt, hogy az élettárs eltitkolta a panaszosnak a lakásban tartózkodását, illetve a panaszos verbálisan megnyilvánuló agresszivitását és a rendőrökkel való szembeszegülését – a Testület elfogadta, ami alapján indokoltnak találta a panaszos szökésének megakadályozása és ellenszegülésének megtörése érdekében történt bilincselést.

A Testület megállapítása szerint a testi kényszert követően a bilincs alkalmazása indokoltnak, továbbá szükségesnek és – az Rtv. 15. §-a szerint – arányosnak tekinthető, ezért a panaszosnak az Alkotmány 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyi szabadsághoz, illetve integritáshoz való jogának korlátozása jogszerűen történt.

A Testület ugyanakkor a bilincseléssel összefüggésben megjegyzi, hogy aggályos a jelentés-kiegészítésekben szereplő azon megjegyzés, miszerint „a bilincs alkalmazása a körözés alatt álló személlyel – a hatályos BRFK Vezetői Intézkedés alapján – szemben kötelező és indokolt...”. Az Rtv. taxatív módon, a Szolgálati Szabályzat pedig példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit. Ezekben nem található olyan indok, miszerint a körözött személyekkel szemben kötelező és indokolt a bilincs alkalmazása. Az említett jogszabályok szóhasználata alapján továbbá a kényszerítő eszközök – így a bilincs – alkalmazása minden esetben csak lehetőség és nem kötelező a rendőrség számára. Ezért az olyan rendőrségi belső utasítás, amely

ellentétes a magasabb rendű jogszabállyal (törvénnyel), és kötelezőként írja elő a kényszerítő eszköz alkalmazását – elvonva ezáltal a rendőr mérlegelési lehetőségét –, nem alkalmazható.

b) A bilincselés következtében a panaszosnak – állítása szerint – hámsérülése keletkezett.

Az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását.

A rendőrségi dokumentumok mindegyikében az szerepel, hogy a panaszosnak sérülése nem keletkezett. Tekintettel arra, hogy a rendőrségi dokumentumok és a panaszbeadvány ezen része közötti ellentmondást nem sikerült feloldani, illetőleg a panaszos orvosi igazolást vagy más bizonyítékot nem bocsátott a Testület rendelkezésére, nem volt megállapítható a sérülés, és az, hogy az a bilincs alkalmazásával összefüggésben keletkezett. Ennek következtében a Testület az Alkotmány 70/D. §-ának (1) bekezdésén alapuló testi épséghez való jog sérelmét nem állapíthatta meg.

c) A panaszos sérelmezte, hogy a bilincset a kiskorú gyermeke előtt alkalmazták vele szemben, aki a félelemtől bepisilt.

A rendőri jelentések nem cáfolják, hogy a kényszerítő eszközök alkalmazására az élettárs és a gyermek jelenlétében került sor. Mindössze azt a részletet említik az iratokban, hogy a gyermek bepisilése azért következhetett be, mert az előállítás során a panaszos élettársa – a rendőrök többszöri figyelmeztetése ellenére – hangosan kiabált és a gyermek sírva ébredt fel.

A Testület álláspontja szerint – az állásfoglalás IV. 1) pontjában kifejtettek alapján – a rendőrök magánlakásban tartózkodása jogszerű és indokolt volt, valamint megfelelt az Rtv. 39. §-ának (4) bekezdése szerinti azon követelménynek, amely szerint a magánlakásban való tartózkodás csak a feladat – jelen esetben a panaszos elfogása – végrehajtásához szükséges ideig tarthat.

A Testület ugyanakkor utal az Rtv. 2. §-ának második mondatára, amely előírja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Jelen esetben a Testület elfogadta a panaszos álláspontját, azt, hogy megalázónak érezte a három és fél éves gyermeke jelenlétében történő megbilincselését. A kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetett volna megfelelőbb módja, például azzal, ha a panaszosra a lakáson kívül – a lépcsőházban – teszik rá a bilincset.

Az intézkedő rendőrök fellépése a Testület álláspontja szerint sértette a panaszosnak az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való alapvető jogát,

illetve beleütköznek az Alkotmány 54. § (2) bekezdése szerinti embertelen, megalázó elbánás tilalmába is. A Testület továbbá azt is megállapította, hogy az éjjeli órákban, a magánlakásban és a kiskorú gyermek jelenlétében történő intézkedéssel sérült a panaszosnak a magán- és családi élet tiszteletben tartásához fűződő alapvető joga, amit az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 2. §, 8. Cikk 1. pontja deklarálnak.

3) A panaszbeadvány szerint a panaszost nem engedték felöltözni a rendőrségi gépkocsizhoz kísérése előtt, majd amikor oda beültették, az egyik rendőr agresszíven rávágta az ajtót.

A Testület e tekintetben is utal az Rtv. fentebb idézett 2. §-ára, miszerint a rendőrségnek az intézkedéseket úgy kell foganatosítania, hogy az érintett személy emberi méltóságát tiszteletben tartja.

A rendőrségi dokumentumok szerint a rendőrök hagyták felöltözni a panaszost, akinek a vállára a felesége tette rá a pulóvert, kabátot azonban nem volt hajlandó felvenni. A rendőrségi gépkocsiba ültetés során tanúsított magatartás tekintetében ugyanakkor a rendőrség – a többszöri információkérés ellenére – nem nyilatkozott.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedő rendőrök az Rtv. 2.§-ában foglalt előírások szem előtt tartásával jártak-e el, ezért ebben a tekintetben a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

4) A Testület vizsgálat tárgyává tette az elfogás és az előállítás indokoltságát és jogszerűségét is. A panaszos sérelmezte azt, hogy az előállítás ideje alatt vele szemben semmilyen cselekmény nem történt, továbbá a fogvatartása egyes körülményeit: nem biztosították számára étkezést, a higiénias feltételek nem voltak megfelelőek.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait. Ezek közül az elfogás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés b) pontját jelölték meg, amely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki. A Szolgálati Szabályzat 42. §-ának (2) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján végrehajtott elfogás esetén a személy- és tárgykörözésről szóló jogszabályok szerint kell eljárni.

A rendőrségi és bírósági dokumentumok alapján megállapítható, hogy a panaszos, mint terhelt ellen folyamatban levő büntetőügyben bocsátották ki vele szemben az elfogatóparancsot, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszos elfogása jogszerű, indokolt és szükséges volt. A panaszosnak az Alkotmány 55. § (1) bekezdése szerinti

személyes szabadsághoz való jogának korlátozása ennek megfelelően jogszerűen történt.

b) Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

Jelen ügyben a panaszos előállítása 2 óra 45 perctől 8 óra 15 percig tartott. Tekintettel arra azonban, hogy a panaszos, mint terhelt őrizetbe vételének kezdő időpontja 2 óra 20 perc volt, nem vizsgálhatta azt a kérdést, hogy milyen időtartamra volt indokolt a fogvatartása. Az őrizetbe vétel – a Be. 126. § (1) bekezdése szerint – a terhelt személyi szabadságának átmeneti elvonásával járó kényszerintézkedés, amely legfeljebb 72 óráig tarthat, és amelynek elteltével a terheltet – ha a bíróság az előzetes letartóztatását nem rendelte el – szabadon kell bocsátani. Akkor is szabadon kell bocsátani a terheltet, ha a bíróság az őrizet tartama alatt az előzetes letartóztatását nem rendelte el, valamint, ha az elrendelésének oka (feltétele) már nem áll fenn. Az őrizetbe vétel ugyanakkor a büntetőeljárás része, ezért a Testület hatáskörén kívül esik annak jogszerűségének és indokoltságának vizsgálata.

c) A panaszos előállításának körülményei tekintetében a Testület az alábbiak szerint foglalt állást.

A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása egybevág a panaszos állításával, miszerint a fogvatartása ideje alatt ételmezt nem kapott. Az előállító helyiség felszereltségéről is tájékoztatást kapott a Testület, azonban arra kérdésre nem kapott választ, hogy az illemhelyre kiengedték-e a panaszost, amikor kérte, és a szellőztetés hogyan biztosították.

Az étkeztetéssel összefüggésben a rendőrség 26-326/3/2006. számú leirata azt tartalmazza, hogy az öt órát meghaladó tartamú fogvatartás esetén igénybe vehető ételmezés. A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 25. §-ának (2) bekezdése továbbá előírja, hogy a fogvatartottak részére napi háromszori étkezést kell biztosítani.

A BM rendelet 14. §-ának (1) és (4) bekezdése előírja, hogy a zárkákban fogvatartottanként legalább 10 m³ légtérrel, 4 m² mozgástérrel, illetve természetes szellőzést kell biztosítani.

A BM rendelet 1. §-ának (1) bekezdése továbbá alapvető követelményként fogalmazza meg, hogy a fogvatartás során a fogvatartottal az emberi méltóság tiszteletben tartásával kell bánni. Tilos a fogvatartottat – többek között – megalázó bánásmódban részesíteni. Az Rtv. 2. §-ának többször említett (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A rendőrséggel szemben támasztható ezen általános követelményből levezethető, hogy a személyes szabadságuktól megfosztott személyek elhelyezésének körülményei ne legyenek megalázó, a méltóságot csorbító jellegűek.

Az illemhely használatának és az étkezési lehetőségek nem, illetve nem megfelelő biztosítása miatt a Testület megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét.

5) A panaszbeadvány szerint az előállító helyiségben az egyik rendőr – amikor a panaszos jelezte, hogy panasszal akar élni – megfenyegette a panaszost, illetve azt mondták neki, ha panaszt tesz, az még további időt vesz igénybe.

Az állásfoglalás IV. 1) pontjában a Testület utalt már az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének azon rendelkezésére, amely szerint a rendőr köteles az azonosításra vonatkozó adatainak közlésekor az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasztétel lehetőségéről.

A rendőrségi dokumentumok – jelentés kiegészítések – szerint általában úgy történik a jogorvoslati jogról történő kioktatás, hogy az előállítás helye szerint illetékes parancsnok (ügyeletes tiszt) meghallgatja az előállítottat, megtekinti az esetleges keletkezett sérüléseket, valamint átadja számára az előállítóba elhelyezésével kapcsolatban szükséges nyomtatványokat, melyek – többek között – a jogorvoslati lehetőségeket is tartalmazzák, amit az előállítottak – aláírásukkal igazolva – tudomásul vesznek. A rendőrségi tájékoztatás szerint így történt ez a panaszolt esetben is, és nem élt panasszal az intézkedés ellen. A rendőrségi dokumentumok is ezt támasztják alá. Az intézkedő rendőrök (a r. törzsőrmester és a r. őrmester) továbbá úgy nyilatkoztak, hogy nem tettek fenyegető kijelentést és tudomásuk szerint a BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei sem tettek hasonló kijelentést.

A Testület a panasz ezen része tekintetében – a bizonyítékok ellentmondásosságára tekintettel – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszosnak az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogának sérelmét nem állapította meg.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának módja miatt sérült a panaszos emberi méltósághoz és a magán- és családi élet tiszteletben tartásához fűződő alapvető joga, valamint a rendőri intézkedés az embertelen, megalázó elbánás tilalmába ütközött. A jogsérelem mértéke azonban – a konkrét panaszügy összes körülménye alapján, figyelemmel a kényszerítő eszköz alkalmazásának indokoltságára, jogszerűségére és az arányosság követelményének megfelelésére – összességében nem éri el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozná. Ennek

megfelelően a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint, a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2010. január 6.

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület